

ARANŽMANI I KALKULACIJE U AGENCIJSKOM POSLOVANJU

ARANŽMANI i KALKULACIJE

Formiranje prodajne cijene:

Prodajna cijena = planska cijena košanja + marža + PDV

Planska cijena košanja

- formira se temeljem očekivanih troškova poslovanja

Marža

- dodana vrijenost ili planirani dobitak u poslovanju

PDV

- porez na dodanu vrijenost

ARANŽMANI i KALKULACIJE

Formiranje dobiti:

Bruto dobit = ukupno ostvareni prihodi – ukupni rashodi poslovanja

Neto (čista) dobit = bruto dobit – porez na dobit

Formiranje prihoda od prodaje proizvoda:

Ostvareni prihod = prodajna cijena * prodana količina

Rashodi poslovanja za prodane proizvode:

- formiraju se stvarnom (konačnom) kalkulacijom kojom se sumiraju ukupno načinjeni neposredni i posredni urtošci nastali prilikom realizacije (prodaje) proizvoda

ARANŽMANI i KALKULACIJE

Proces reprodukcije kroz kontni plan

Razredi ili klase								
0	1	2	3	4	5	6	7	
Stalna imovina	Novac, surugati novca, potraživanja i AVR	Tekuće obveze i PVK	Zalibe sokaće imovine	Troškov i po pojavnom obliku odn. po privrednoj vrsti	Rasčunjavaj troškova na VT i FT Obracun troškova po mjestima (POL) Obracun troškova po nosiocima	Zalibe proizvoda i robe	Rashodi prodanih učinaka Prihodi prodanih učinaka	Rezultat poslovanja obračunskog razdoblja
Utjecaj na interni obračun rezultata								
Metode vrednovanja imovine i ulaganja resursa u procese			Sustavi i metode obračuna troškova (kalkulacije)			Metode priznavanja prihoda, te obračun parcijalnih i ukupnog rezultata poslovanja		

ARANŽMANI i KALKULACIJE

Troškovi poslovanja

- Troškovi predstavljaju vrijednost utrošenih elemenata proizvodnje u procesu reprodukcije.
- Kako se vrijednost izražava cijenom, troškovi su u novcu izražena količina utrošene radne snage, sredstava za rad i predmeta rada.
- **Troškovi s obzrom na nosioce:**
- direktni troškovi i indirektni troškovi
- **Raspored troškova:**
- fiksni troškovi i varijabilni troškovi

ARANŽMANI i KALKULACIJE

direktni (pojedinačni) troškovi - poznat nosioc

- materijal izrade i energija
- osobni dohoci izrade
- amortizacija po funkcionalnoj metodi

indirektni (opći) troškovi

- opći troškovi izrade (pogonska režija)
- opći troškovi uprave i prodaje

podjela troškova na direktne i indirektne

- nužno poznavanje mjesta i nosioca troška – temelj za izradu kalkulacija
- prilikom izrade kalkulacije prodajne cijene aranžmana kalkuliraju se direktni troškovi

ARANŽMANI i KALKULACIJE

fiksni troškovi (F)

- nepromijenjeni bez obzira na opseg proizvodnje

podjela fiksnih troškova:

- apsolutno fiksni troškovi (egzistiraju i kada nema poslovanja)
- relativno fiksni troškovi

primjer apsolutno fiksnih troškova

- amortizacija po vremenskoj metodi
- troškovi investicijskog održavanja
- najamnine i zakupnine
- premije osiguranja

ARANŽMANI i KALKULACIJE

varijabilni troškovi (V)

- pojavljuju se proizvodnjom i nestaju s prestankom proizvodnje
- pri svakoj promjeni obujma proizvodnje (stupnja iskorištenja kapaciteta) mijenjaju se ukupni varijabilni troškovi dok jedinični varijabilni troškovi ostaju isti

primjer varijabilnih troškova:

- materijal za izradu proizvoda
- osobni dohoci izrade
- amortizacija po funkcionalnoj metodi
- pomoćni materijal i energija

ARANŽMANI i KALKULACIJE

Kalkulacija

- računski postupak kojim se izračunava: cijena koštanja, cijena prodaje i cijena nabave

kalkulacijom se:

- obuhvaćaju troškovi
- raspodjeljuju troškovi po nositeljima

načela kalkuliranja:

- načelo dokumentarnosti
- načelo vremenskog razgraničenja
- načelo diferenciranja
- načelo preglednosti, točnosti i ekonomičnosti

ARANŽMANI i KALKULACIJE

kalkulacije s obzirom na vrijeme izrade:

- prethodne ili planske
- naknadne ili obračunske

kalkulacije prema metodi izrade:

- diobena (divizionna) kalkulacija
  - čista diobena kalkulacija
  - diobena kalkulacija s ekvivalentnim brojevima
  - diobena kalkulacija vezanih proizvoda
- dodatna (adiciona) kalkulacija
- direct costing kalkulacija

ARANŽMANI i KALKULACIJE

diobena kalkulacija

- cijena koštanja jedinice proizvoda dobiva se tako da ukupni troškovi (T) podijele s količinom proizvoda (Q): $Ck = T / Q$

čista diobena kalkulacija

- pogodna za masovnu proizvodnju jednog proizvoda i u proizvodnji gdje na kraju nema nedovršena proizvodnje
- cijene koštanja izračunava se podjelom cjelokupnih troškova s proizvedenom količinom

diobena kalkulacija s ekvivalentnim brojevima

- pogodna gdje se proizvodi više vrsta sličnih proizvoda iz istih sirovina i uz isti postupak

ARANŽMANI i KALKULACIJE

- ekvivalentni se brojevi stavljaju u određeni odnos (obilježja: težina, dimenzija i sl.) čime se različite vrijednosti niveliraju
- **diobena kalkulacija vezanih proizvoda**
- primjenjuje se u proizvodnji vezanih (paralelnih) proizvoda pri čemu se jedan proizvod smatra glavnim, a ostali se smatraju sporednim proizvodima
- vezani proizvodi - veći broj različitih proizvoda iz iste sirovine (npr. prerada nafte, betonska galanterija)

ARANŽMANI i KALKULACIJE

dodatna (adiciona) kalkulacija

- prvo se evidentiraju direktni troškovi, a naknadno se dodaju indirektni troškovi po određenom ključu
- primjenjuje se u pojedinačnoj ili maloserijskoj proizvodnji koju karakterizira mnoštvo različitih proizvoda
- **direct costing kalkulacija**
- u cijenu koštanja proizvoda uračunavaju se samo direktni troškovi

ARANŽMANI i KALKULACIJE

vrste cijena:

- nabavna cijena (input)
- cijena koštanja (cijena proizvodnje)
- prodajna cijena (tržina cijena)

nabavna cijena

- utvrđuje se na temelju računa dobavljača
- $C_n = \text{fakturna cijena} - \text{rabat} + \text{zavisni troškovi}$ (troškovi prijevoza i/ili osiguranja + troškovi carine + troškovi montaže) + ostali troškovi (poštanski troškovi, dnevnice, putni trošak i sl.)

ARANŽMANI i KALKULACIJE

prodajna cijena

- tržišna - zakon ponude i potražnje
- cijena koštanja + očekivana dobit (marža)
- $C_p < \text{cijena koštanja} = \text{gubitak}$

cijena koštanja

- sadrži sve troškove i rashode koji su nastali u vezi s proizvodnjom
- troškovi .vs. rashodi
- troškovi/rashodi .vs. izdaci
- formira se temeljem podjele troškova na direktne i indirektno

ARANŽMANI i KALKULACIJE

kalkulacija cijene koštanja turističkog aranžmana

- $C_k = (\text{stalni troškovi} + (\text{jedinični promjenjivi troškovi} * \text{broj konzumenata}))/\text{broj putnika}$

uobičajni fiksni troškovi

- autobus (osnovno + fakultativa)
- vođiči/pratitelji
- cestarina
- dnevnice

uobičajni varijabilni troškovi (umanjeni gratisima)

- hotelski smještaj
- obroci u restoranima
- ulaznice
- takse

ARANŽMANI i KALKULACIJE

utvrđivanje prodajne cijene aranžmana:

- $\text{prodajna vrijednost} = \text{stalni troškovi} + (\text{jedinični promjenjivi troškovi} * \text{broj konzumenata}) + \text{marža (razlika u cijeni)}$
- $C_p = \text{prodajna vrijednost} / \text{broj putnika}$
- **minimalni broj putnika = ukupni stalni troškovi / (jedinična cijena aranžmana - jedinični varijabilni troškovi)**
- **minimalna cijena = (ukupni stalni troškovi / broj putnika) + jedinični varijabilni troškovi**
- **planirani broj putnika = 0,8 * maksimalni broj putnika (računa se 80% max. kapaciteta)**

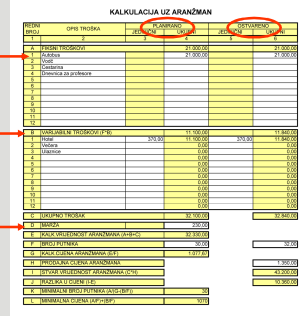

ARANŽMANI i KALKULACIJE

konačna (stvarna) kalkulacija aranžmana nastaje temeljem ostvarenih vrijednosti usporedbom planske i konačne kalkulacije utvrđuje se uspješnost aranžmana (dobitak ili gubitak) u praksi se uobčajno koristi direct costing kalkulacija (i za plansku i za stvarnu) **gratis količinski rabat (popust) svaki n-ti putnik oslobođen plaćanja**

ARANŽMANI i KALKULACIJE

primjer kalkulacije u MS Excelu

ARANŽMANI i KALKULACIJE

aranžman

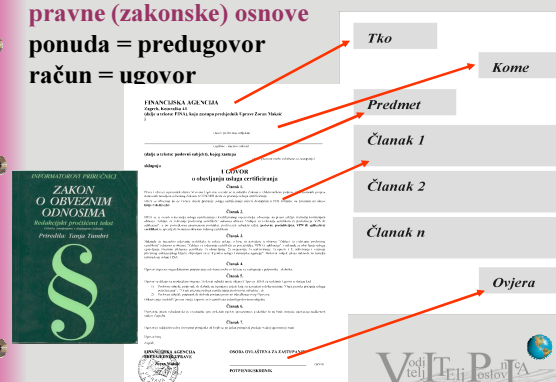

- ponuda (opća ili pojedinačna)
- plan (program) putovanja
- definira sve opće i komercijalne uvjete putovanja
- opća stuktura ponude (aranžmana)**
- zaglavlje (tko, pretmet, kome)
- program putovanja po danima
- cijena aranžmana i broj putnika
- komercijalni uvjeti (način plaćanja, rok, što ponuda uključuje)
- fakultativa
- ostalo (opcija osiguranja, razne doplate)

ARANŽMANI i KALKULACIJE

pravne (zakonske) osnove

ponuda = predugovor
račun = ugovor

ARANŽMANI i KALKULACIJE

Prag - Krakov

1. dan: Zagreb – Prag 09.04.2007. (pon)
2. dan: Prag 10.04.2007. (uto)
3. dan: Prag – Aschitz – Krakov 11.04.2007. (sri)
4. dan: Krakov 12.04.2007. (čet)
5. dan: Krakov – Wieliczka – Wadowice 13.04.2007. (pet)
6. dan: Krakov – Brno – Zagreb 14.04.2007. (sub)

Cijena aranžmana: 3.050,00 kuna
Nagmeće putnika: 40

Cijena aranžmana uključuje: prijevoz turističkim autobusom...
Doprinosi za jednokratnu sobu: 850,00 kuna.

ARANŽMANI i KALKULACIJE

problemi zbog grešaka u izradi aranžmana

- ponuda (predugovor) se nemože jednostrano raskinuti
- u kreiranju aranžmana trebaju sudjelovati vodiči jer se program mora u cjelosti izvršiti
- vrste programa (aranžmana)**
- incoming program – ponuda u inozemstvo (inozemnim gostima) za putovanje u Republiku Hrvatsku
- outgoing program – ponuda tuzemna (domaći putnici) za putovanje u inozemstvo

ARANŽMANI i KALKULACIJE

- putnička agencija
- posrednik između turističke pnude i potražnje
- realizacija aranžmana
- uzrokuje poslovne događaje koje prate računi
- ulazni računi
- računi ponuditelja (prijevoz, smještaj, vođenje, ...)
- izlazni računi
- agencijski računi – računi putnicima (gostima)
- voucher (bon)
- uputnica (potvrda) putniku za određenu destinaciju

ARANŽMANI i KALKULACIJE

Pitanja za provjeru znanja

- Fiksni troškovi
- Varijabilni troškovi
- Vaučer
- Vrste kalkulacija
- Aranžman i itinerer
- Odnos ponude (turističkog programa) i kalkulacije
- Formiranje cijene
- Incoming i outgoing programi
- Minimalni broj putnika i minimalna cijena
- Gratisi

PITANJA!

MR. BEAN

